

Lehdistötiedote 19.9.2007

Kansantaloustiede, talouspolitiikka ja hyvinvointivaltio – juhlaKirja Jukka Pekkarisen kunniaksi

Lisätietoja: Tiedottaja Heikki Taimio, puh. (09) 2535 7349, e-mail: Heikki.Taimio@labour.fi

Sisältö

- ▶ Visa Heinonen, Markus Jäntti ja Juhana Vartiainen: Saatesanat
- ▶ Jan Otto Andersson: Världen enligt en protektionistisk Internationalist
- ▶ Pertti Haaparanta: Reilu kauppa, kysyntä, tarjonta ja tasapaino: kuka kaiken maksaa?
- ▶ Sakari Heikkinen ja Antti Kuusterä: Virkakoneiston rattaat ja talouden pyörät. Suomalaisen talouspolitiikan alku (1809–1860)
- ▶ Riitta ja Reino Hjerppe: Suomalainen hyvinvointivaltio: kehitys, kiistat ja tulevaisuus
- ▶ Jaakko Kiander: Suomalainen elvytyspolitiikka – kahden nousukauden vertailua
- ▶ Sixten Korkman: Euro: valuutta vailla valtiota
- ▶ Pekka Kosonen: Pohjoismaisten mallien analyysi 1980-luvulla ja nyt: käännettä kartoittamassa
- ▶ Heikki A. Loikkanen: Perustulokeskustelun déjà vu – New Jersey:n negatiivisen tuloverojärjestelmän kokeilu ja sen tulokset
- ▶ Paavo Peisa: Julkisen sektorin velkaantuminen, rahoitusmarkkinat ja eurojärjestelmän vakuuspolitiikka
- ▶ Matti Pohjola: Taloustieteen opetuksesta ja opetuksista
- ▶ Pekka Sutela: Venäjän taloudellinen tulevaisuus
- ▶ Antti Suvanto: Markkinatalous ja yrittäjyys
- ▶ Hannu Tanninen ja Matti Tuomala: Tuloerot ja makrotaloustiede
- ▶ Timo Viherkenttä: Riittävätkö rahat suurten ikäluokkien eläkkeisiin?
- ▶ Kirjoittajat
- ▶ Tabula gratulatoria

Julkaisu

Visa Heinonen, Markus Jäntti ja Juhana Vartiainen (toim.): Kansantaloustiede, talouspolitiikka ja hyvinvointivaltio – juhlaKirja Jukka Pekkarisen kunniaksi Palkansaajien tutkimuslaitos, Raportteja 11, Helsinki 2007 ISBN 978-952-209-044-7 ISSN 1795-2832

Tilaukset

*Irmeli Honka
puh. (09) 2535 7338, fax (09) 2535 7332
e-mail: Irmeli.Honka@labour.fi
Tilauhinta: 20,00 €*

Saatesanat

Jukka Pekkarinen syntyi 25.8.1947 Suomen tähän mennessä suurimpaan ikäluokkaan. Sama ikäluokka on nyt lähestymässä eläkeikää mutta sen edustajat ovat vielä monella tavalla ratkaisevassa asemassa Suomen työelämässä, virkamieskunnassa ja tutkimuksessa. Suomalainen hyvinvointivaltio syntyi suurten ikäluokkien elinkaaren tarpeiden ympärille. Kun suuret ikäluokat seuraavan 10 vuoden sisällä väistyvät syrjään, he jättävät muille haasteen omalla lukuisuudellaan. Suurilla ikäluokilla on paljon lukumääräistä äänestysvoimaa ja myös halua pitää huolta omista eduistaan eläkkeellään. Ei ole selvää, miten tähän haasteeseen vastataan. Nuorempien ikäpolvien halukkuus ylläpitää solidaarisuutta sukupolvien välillä ja sukupolvien sisällä ei myöskään ole itsestään selvä.

Suurten ikäluokkien yhteiskunnallinen tausta oli samankaltainen ja tasa-arvoinen. Harvat tulivat selvästi yläluokkaisista perheistä ja useimpien vanhempien tausta oli maalainen tai työläinen. Tämä samankaltaisuuden kokemus on edesauttanut keskinäistä luottamuksen tunnetta, joka näitä 1940-luvun lopulla ja 1950-luvun alussa syntyneitä on yhdistänyt. Samankaltaisesta taustasta käsin on osallistuttu Suomen modernisoimiseen. Jukka ja hänen ikätoverinsa ovat tässä olleet ratkaisevassa asemassa, päättäjinä, asiantuntijoina, yliopisto-opettajina ja talouselämän vaikuttajina. Kansantaloustieteen sisällä suuren ikäluokan ekonomistit kokivat ja toteuttivat suuren harppauksen kohti nykyaikaista analyttistä economicsia. Helsingin yliopiston kansantaloustieteen professori Jouko Paunio jatko-opiskelijoiden porukka, jonka ytimeen Jukka kuului, on ollut tässä tiennäyttäjänä, niin puhtaassa tieteessä kuin talouspoliittisessa asiantuntijakeskustelussa.

Jukka on poikkeuksellisen menestyksekkäästi yhdistänyt tähän murrokseen kuuluvia erilaisia rooleja: hän on ollut uraauurtava soveltava tutkija, perusoppikirjan kirjoittaja, monille tärkeä opettaja, tutkimuksen resurssien ohjaaja, päätöksentekoa valmisteleva virkamies sekä poliittinen neuvonantaja ja keskustelija.

Syvämpi ristiriita syntyy siitä, miten vasemmistolaisesta yhteiskunnallisesta taustasta ponnistava lahjakas yhteiskuntatieteilijä joutuu hakemaan sekä outsiderin että insiderin paikkaa. Jukka on ollut ja on suomalaisen kapitalismin rakentava kriitikko, mutta myös valtiollista arvostusta nauttiva vaikuttaja. Molempia rooleja on vaikea saavuttaa, varsinkaan kansantaloustieteessä, jonka näennäisen vastaananomattomiin kvantitatiivisiin analyyseihin voidaan pukea sekä yhteiskuntajärjestelmän radikaalein kritiikki että sen legitimointi sunnuntaipuheissa. Erityisen vaikeata tämä voi olla Suomessa, jonka kansallinen nuoruus ja valtiollisen itsenäisyyden hauraus on näkynyt poliittisena nihilisminä, poikkeavien mielipiteiden torjuntana ja myös tieteen ja asiantuntijatoiminnan julkilausumattomana politisoitumisena.

Jukka kuuluu niihin taloustieteilijöihin, joille kansantaloustiede on ensisijaisesti väline todellisuuden ymmärtä-

miseen ja sen muuttamiseen eikä pelkästään teoreettisen pohdiskelun kohde. Suomessa ei liene toista ekonomistia, jossa yhdistyisi sofistikoitunut teoreettinen intuitio niin täydelliseen suomalaisen talousmaantieteen, taloushistorian ja yhteiskunnallisten instituutioiden tuntemukseen. Jukka tutustui formatiivisina vuosinaan perinpohjaisesti keynesiläiseen ajatteluun. Sen soveltaminen johti ensin Suomen talouspolitiikan kritiikkiin, sitten sen ymmärtämiseen ja lopulta myös toteuttamisen valmisteluun. Keynesiläisyys ymmärrettiin aikoinaan joukoksi malliolettamuksia markkinatalouden lyhyen aikavälin käyttäytymisestä. Uuden klassisen taloustieteen keynesiläisyyteen kohdistama kritiikki ja tämän kritiikin kritiikki ovat sittemmin hegeliläisessä hengessä kirkastaneet kummankin kuvaa. Nykypäivän keynesiläisyys merkitsee uteliaan kriittistä asennetta suhteessa markkinatalouden toimintakykyyn ja pragmaattisen politiikan korostamista: mitään lopullisen täydellistä raha- ja finanssipolitiikan automaattista toimintasääntöä emme löydä. Siksi talouspolitiikassa on aina oltava mahdollisuus myös tapauskohtaiseen harkintaan. Taloudenpidon pitkäaikainen luotettavuus turvataan parhaiten siten, että hallitusta ja äänestäjiä valistetaan tosiasioista, luottaen siihen että pieni maa lopulta löytää edes kohtuullisen hyvät toimintatavat.

Käsillä olevan kaverikirjan aiheiden ja kirjoittajakunnan monipuolisuus kertoo siitä, miten monilla areenoilla Jukka on toiminut. Meille, kirjoittajille ja onnittelijoille, Jukka on ollut luotettava opettaja, ystävä, kolleega, yhteistyökumppani, asioiden edistäjä, pulmien ratkaisija ja sovun rakentaja. Jukan nyt täyttäessä 60 vuotta kiitämme tähänastisesta ja toivotamme hänelle sydämellisesti onnea ja menestystä kaikissa vastaisissa puuhissa. ■

*Visa Heinonen
Markus Jäntti
Juhana Vartiainen*

Elokuu 2007